

ДІЛО

Видав: Видавнича Спілка „Діло“.

Львів, 12 червня 1917.

З бурі теперішньої світової війни що раз вирваний однією ідеєю один ідеїний кліч: свобода народів. Луне він по обох боках боєвого фронту, в таборах обох неприємельських груп воюючих держав; кожда в них залишає, що не егоїстичні цілі заставили її вступити в сю війну і вести її при що-раз більших жертвах, тільки присячує їй ціль: запевнити відношенню між народами триомф ідеї справедливості, ідеї свободи, ідеї самоозначення всіх народів.

Циро чи нещиро голосять сей кліч міроздатні круги груп воюючих держав, — се інші ріці. Біблійна притча про те, що бачити ся стебло в оці сусіда, а не бачити ся поліга в своєму власному оці, спроваджується тут тим більше, що кожда з інтересованих сторін має в своєму оці—поліго. Та кліч сей — незалежно від волі тих, що хотілиби поспілити нам тільки своїх неприятелів, — протягом трьох літ війни справді ріс, міцнів, ставав реальною силовою.

Скільки часу і які події ділять нас від зачінення сей страшної війни, не знаємо. Але є се в'їдім культурним світі глибоко відчуття opiniō communis, що ся війна закінчується основною перебудовою довоєнного ладу в напрямі побуді волі народів як що-до їх державно-правного положення як окремих організацій, так і до внутрішнього життя тих організацій.

Ся перебудова рішить також про дальшу долю українського народу. Як — се залежатиме головно від нас, від сили проявленої нами волі до самостійного національного життя, від того, чи ми виступимо як співдіячі той перебудови, чи позовимо, щоб нас трактували як „стан посередині“ інших.

Від першого світання історії й до нинішнього дня український народ назначив ся як окрема індивідуальність, яка все проявляла волю до самостійного життя. Втративши в половині 14. століття державну самостійність, від добреї століття боров ся за відзискане її і справді відновив її за Хмельницького; коли ж республіка Хмельницького впала в нерівній боротьбі з віроломним російським царизмом, український народ, роздертій між двома окремими державами, в національний відродження проявляє нову волю й силу до власного національного життя, якому як ідеал присячує: Вільна Україна.

Всі політичні програми, які виставлює український народ по обох боках кордону протягом 19. століття, були тільки змаганем наблизити ся до сего ідеалу.

В сей ідеал мали відивлені очі Кирило-Методіївські братчики, мріючи про федерацію вільних славянських народів.

Коли ми в Австро-Угорщині дамагалися утворення зі спадщини короля Данила окремого коронного краю, то означало се, що ся часть української землі була Вільною Україною в такій мірі, в якій се було можливе в межах австро-угорської державності.

Ідеал вільної України, виставлений Драгомановим і тов. в соціалістичній „Громаді“, присвятив Ному, коли він в своїй „Вільній Спілці“ творив — реальну на його думку — програму перед будови російської держави.

Той сам ідеал мали перед очима українські партії під час російської революції 1905 р., дамагаючи ся автономії України.

Здійснене сього ідеалу присвічувало нам ту, по сїм боєвій лінії, коли ми вибули з війною — як ті, що були горожанами Австро-Угорщини, так і ті, що як піддані царя мусили шукати в місцях пристановища перед переслідуваннями Його влади — сподівались від України від розбити царської Росії військам осередників держав і заявляли нашу волю стати в війні по стороні неприятелів царської Росії, як визволителів України.

„Вільна Україна“ ясні на пропорах наших закордонних братів, які на руках царської Росії збиралося будувати вільну спілку вільних народів: федерацію національних республик.

Чи на сї має спинити ся змагання українського народу?

Тепер, коли передвоєнний політичний лад захітаний в самих основах, коли перебудова

виходить що-дня раніше крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ

1 АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 18, II. поверх.
Конто почт. шахи: 26.724.
Адреса тел.: „Діло—Львів“. Число телефону 261.

Рукописи
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:	270 К.
чвертірочко	8—
піврічко	16—
піврічко	32—
у Львові (без доставки)	
чвертірочко	240 К.
піврічко	7—
піврічко	14—
піврічко	28—
За замову адреси	
платить ся 50 с.	

ЦІНА ОГРОДОШІВ:

Стрілець петрова, длоньковата 46, в ходінні 50, в опоємках 50 с., в редкій 50 с. часті 1 К. Повідомлення про відмінні і заслужені 1 К. Некрології стріхи 1 К. Сталоголовені за окремі умови. Одні примірники комплекту у Львові 19 с. на провінції 12 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

Іого на основі волі народів стає що-раз наглядніше конечним наслідком теперішньої країни, падають і в нішо обертаються всі історичні права", на яких опирається дотеперішня політична система особливо на Сході Європи. Воля народів, їх право на вільне життя — стає найвищим, єдиним правом.

Вільна Україна — се тепер не далекий ідеал, тільки надходяча дійсність. Зробити прихід її реальним фактом — се щіль усіх наших змагань,

Для осягнення сей цілі мусимо напружити всі свої сили, щоб наша воля до вільного життя буда така сильна, щоб ніхто не смів стати її на перешкоді.

Як синтеза всіх наших дотеперішніх змагань, являється ся для всіх нас, найвищим наразом сей історичної хвили змагання до повного відснення ідеалу Вільної України.

Новий регулямін палати послів.

Львів, 12 червня 1917.

На нинішньому засіданні палати послів входить в житі новий регулямін, принятий вчера палатою панів без змін в такій формі, в якій Його ухвалила палата послів, і таки варіз санкціонований монархом.

З технічних причин мабуть не всі постанови нового регуляміну будуть відразу виконувані, тільки палата уложить якісь переходові стани. Так, прям. регулямін постановляє, що посли мають промовляти в трибуни. Та трибуни в палаті послів нема, бо досі посли промовляли з своїх місць, і доки не буде пореведено нове технічне уладжене, буде затедений якісь тимчасовий стан.

Найважнішою постановою регуляміну, яка найбільше розворвала всі політичні групи, є постанова про однакове стенографічне протоколування промов без огляду на те, в якій мові посол її виголошує. Доси, як відомо, промова, виголошувана не по німецьки, була тільки зазначувана в протоколі двома словами: „spricht (прим.) guhrenisch“. Тепер на основі §. 51, ухваленого в стилізації чеського посла Франти, коїда промова мусить бути стенографічно записана і поміщенна в протоколі в такій мові, в якій її виголошено. З хвилює санкцій регуляміну ся постанова стала обов'язуючим законом, і від нинішнього дня повинна бути виконувана. Чи й тут палата не постановить якось передоводового стану, побачимо.

Як відомо, сю постанову мало змінити в користь однозначного німецького стенографічного протоколу внесене пос. Лез. Однаке показується ся, що в сї внесеню нікака група не є заинтересованою, і Його мабуть треба вже взяжти похоронені.

Однака язикової справи в палаті послів не можна вважати дефінітивно полагодженою. Палата панів ухвалила внесене Білінського, щоби правительство заініціювало практичне розвязання язикової справи в нарадах парламенту через навязані переговорів між національними групами і на основі сподіваного добровільного укладу предложило обом палатам Державній Раді відповідні внесення. Нема сумніву, що правительство розлічне акцію в дусі сього внесення. Які вона видасть результати, побачимо.

Та поки що обов'язує новий регулямін, який заводить рівнє трактування мов усіх народів держави в стенографічному протоколі нарад палати послів.

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 6 червня 1917.

На початку нинішнього засідання Палати послів звістив президент міністрів про санкціоновані закони в справі змін регуляміну і висловив бажання, щоби Палата при помочі того нового регуляміну могла успішно працювати.

Перша точка дневного порядку: війт про-

внесене п. Леза відповідь, бо Його не вложено. По переведенню виборів до комісії Палата приступила до першого читання бюджетової пропозиції.

Заява президента міністрів.

Перший забрав голос президент міністрів Клемен Мартінц і вложив правительству заяву.

Бесідник вважає, що правительство зробить все, щоби причинити ся до того, щоб парламент став помічю і разрадою для населення. Згадує про нечесані жертви війни. Всі сльози, які ще пливуть, не будуть даремні. Наша хана монархія, нині по 34 місяцях війни, стане сильнішою, ніж коли-небудь, дожила пробудження з леттарів і внутрішніх межусобиць. Тє держава монархії, її пробудження, завдячуємо нашій славній армії. (Оллески).

Атаки неприятеля розбили ся о хоробрість і любов до пітчні у живнірів, яким також нині правительство засилє привіг і слова відчайдості. З такою самою відчайдостю треба гладати і тих, які терпливо зносять від болю тягні воєнні і тих, що свою працю в краю уможливили армії доставу того, чого її треба. З незахідною вірою в незломимий мур наших оборонців, з гордо піднесеного голозою глядні в будущість.

Що до заграницьного положення і видів на почеший мир президент Палати відсылє Палату до престольної промови.

Опися переходить

до внутрішньої політики

і займається заявами, зложеними на першій засіданні Палати, в яких представлено окремі національні і автономічні домагання з більшим зважати і односторонністю, ніж коли-небудь. Се пояснюється національною пристрастю, про будженою світозою війною, та наука, яка пливе в той війні зовсім інакша. Не було ще історичної хвилі, в якій народи Австро-Угорщини були своєю нерозривною злукою, як в теперішній війні. Сильні підвальнини держави, які вийшли з політичного заколоту посідіння років не нарушени, виявили ся основою могутності, яку подиляють приятелі і неприятелі. Такою сильною, якою він, мусить вона остати і в часі міра. Тому не вільно в нічі нарощувати викорінення пропагандованих основ. Передовім правительство мусить застерегти ся рішучо проти всіх дискусій над політичними справами, які остаються в звязку з суверенітетом союзних держав, або відносяться ся до другої держави монархії. Коли в ряді заяв, зложених на першій засіданні не залинилося ся признання себе народів до держави в способі такий якій, як того бесідник сподідав ся майже по трох роках війни, то причини того треба шукати в національнім подразненні. Коли-би мало бути інакше, то не зрозуміли би того народи Австро-Угорщини, передовім ті, що без ріжници народності присвячують свою кров. (Оллески).

Програми, які не дадуть ся здійснити.

Програми, які ми тут чули, вже тому не дадуть ся побіч себе здійснити, бо вони поспілу перехрещують ся. Коли народи Австро-Угорщини пробувати в тій формі здійснити свої бажання, то були би засуджені на марнозвані своїх сил в боротьбі без кінця і без вигляду.

Особливі відносини населення, в яких племена і їх часті мешкають в тій середині Європи, витворили потребу тій державі в історії, яку влучні в той державі таїв. Того факту в реальних міжнародних про можливість розвитку не вільно слушкати з ока, а на народи, які в області тій держави мають забезпечені і охорону свого національного істоти, той факт наслада обов'язок викріти ся залишити своїх національних домагань. Замість тих програм, неможливих до зреалізації, правительство представить програму, яка лучить в собі всі заключені в тих предло-

женях національні потреби і реальні, можливі до словесна домагання.

Ся програма містить у собі одну сильну річ, яку всі люблять не мріючи любовю антінаціональною егзальтацією, але любовю синів привезених, вдячні, допірюючих (оплески, довготригаючі переривання Чехів). Сю програмою є Австрія, ся Австрія, яка в повним почутім енергії готується стати могутчим чинником в господарськім і суспільнім розвитку будучого світу, як стародавня, горда кріпості своїх мародів.

Правительство не замикає очій на погребу відповідної органічної передбудови сього, що є, і застерігає собі виступлене у відповідній хвили «далеко відчим пропозиціями», які на Його думку можуть принести успішне вирікання коетних державних потреб в управлінні бажаними народами. Правительство радо прийме таож ініціативу в тій мірі, яка вийде з Державної Ради. Мимо всякої трудності се не дало би ся погодити в історичну логіку, коли та Австрія, яка супроти цілого світу непріятелю так гарно доказала свого житя, тепер не суміла свого старого дому уладити югідно для своїх мешканців. Розвязане сих справ внутрішній по літики вважає правительство одною з наших потреб будучності, очевидно не одиночкою.

Війна витворила великі задачі. Побач усієї нашої думки про потреби внутрішні і потреби національні не можемо одначе візволити на те, щоби вони стали питаннями, які не поводили би нам додержати кроку іншим. Великі питання будучності найліпше розважають ті, що суміють найліпше уживи своїх сил. Тому не належить сил розділювати, тільки вбирати. Не менше важкою є

передбудова наших господарських урядженів.

Бесідник обговорював докладно справи тисячі господарки і видані на сім полі зваження в цілі поборювання визиску.

Далі згадав міністер про акцію в користь убогих. Не оглядаючися на видатки, рішило правительство поспішити з помічю найбільше діткінним кругам населення дорогою грошей нечіпакі, не говорячи все про безпосередні додатки для державних функціонарів. При сім не вільно забувати про величезні річеві трудності, які спричинили довготригаюча війна. Передовсім не повинна палата забувати про се, що ніхто на цілі світі не уважає сього можливим, щоб ми обмежені на власні сили, могли через кілька літ видержати таку війну.

Говорячи про господарські справи і консолідації по війні ваявив бесідник, що держава може в шіlosti відповісти фінансовим потребам, які накладає війна і відзискати рівновагу в бюджеті, але тільки на підставі зміненої, незаважаючої і розвиваючої господарки.

Бесідник говорить про господарську угоду з Угорщиною, вказуючи, що супроти недавного угорського правительства запевнило правительство тривалі відносини на досить час, старавно розумані і угодаючі інтереси обох частей монархії. Законним уgruntованем сих відносин палата буде мусіти в своїм часі заняти ся.

Таке усталене господарських відносин слугує думкою признаній спільною конечністю спільноти обох держав монархії і поможе з

певністю до взаємного зрозуміння і до гармонії, та дас обом державам сю неоцінену користь, що монархія виступить як могутній чинник в будущих політично торговельних переговорах, передовсім в управлінні відносин з державами, в якихлучать державу вирабовані союзи, а головно в німецькою державою, яка вже перед війною через десятки літ була нашим могутчим вірним союзником, а далі в Туреччину і Болгарію.

Господарська консолідація є конечною умовою розвязання інших наших задач будучності. Не можемо бути довжниками, що відтигаються з заплатою супроти тіснів, яких неаріаній діяльності на фронті і в хаті завдачуємо своє спасене. Сей довг, затягнений супроти цілого населення, признала престольна промова, заповідаючи передовсім опіку над кругами середнього стану та широку діяльність на полях суспільної опіки. Бесідник пригадав утворене міністерством здоров'я і суспільної опіки — Розвязане всіх великих задач буде вимагати співділання парламенту з правителством.

Треба, щоби ми приступили до сеї праці з енергією і охотовою. Все та творить разом

австрійське питання.

Со велику святу справу, від якої щастливого розвязання залежить єсноване, щастє і сила нашої вітчизни. Мусимо вищукати формулу її розвязання, яка лежить в тім простім слові: Будьмо передовсім Австрійцями.

Много в нас лежало в стрілецьких ровах. Німці, Чехи, Поляки, Українці, Словінці, Румуни, Сербохорвати, Італійці, а карабіни стріляли рівно добре і багнети були рівно остри.

Нас всіх оживлюєла одна думка про Австрію. Не можна собі просто представити, щоби сі самі люди, які до останнього віддиху боронили границі Австрії перед цілим світом не приятеля, не мали подужати внутрішні спори і вивести нашу вітчизну в щоденних національних і партійних свирока до щастливого будучності. Постараємося спільно о те, щоби наші вояйонки, коли вернутся дому, застали вже уський камінь, положений під сю Австрію, про яку там в полях вірно пам'ятаючи, про вітчизну мріяли, якої образ піддержував їх не в одній страшній і поважній хвилі (Гучні довготригали оплески).

Приступлено до зарад над бюджетовою провізорією.

Становище Українців.

П. Романчук повітав в радістю ідеї, висказані в престольній промові, хоча мусить жаліти, що коли на Угорщині присяга на конституцію була зложена вже в грудні 1916 р., то в Австрії відложено її на час пізніший.

Новою щастливою Австрією може бути тільки Австрія побудована на основі

національності і територіальної автономії

при цовні береженню прав меншини. Може се бути тільки Австрія, в якої усунеться всяку національну гегемонію, а в якій кождий народ буде могти розвивати ся свободно і самостійно.

Бесідник жаліє, що розширене краєвої автономії в Галичині має видати Українців ще

більше, ніж досі, в руки іх національних противників, Українці посли мусять тепер супротивлятися з Українцями на Угорщині, в Росії і в Америці національну єдність, а кожда частина області без шкоди для «єднання» до спільногого національного розвитку.

Українці в Галичині доказають ся зединені Буковини в окрему провінцію з власною автономією, а вразі якої небудь перемоги цілої монархії прилучення української північно-східної частини Угорщини до провінції Галицької Українці від давна, передовсім у сій війні, понесли як найбільш жертви в користь держави, їх полки молодіжі, сухотничі стрілецькі баталіони станули до боротьби з царатом.

Ніякий інший народ монархії навіть в приближенні не витерпів і не терпить тільки, що Українці. За те запозичає ся ім скріплене панування Поляків над Українцями в Галичині через розширене галицької краєвої автономії. Проти такого трактування і проти таких замахів український народ буде бороти ся. (Олески на українських лавах).

Гр. Естергазі у цісаря.

ВІДЕЛЬ (Ткб.) Цісар приняв від і перед полуднем в Відені гр. Естергазія, призначеної на угорського президента міністрів. Авдієнція тривала ся годину.

Селянство цілої Росії за федративною республікою.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Конгрес селянських делегатів в цілі Росії приняв резолюцію з домаганням, що будучи політичний лад Росії має зробити її республіканською федративною державою на демократичній основі.

Земельна справа на Україні.

Відень, 10. червня 1917.

Український селянський з'їзд у Києві.

(Ф. К.) «Утро Росії» з дня 16. и. ст. має у телеграмі з Києва повідомляє:

Губернський селянський з'їзд, який засівся сяє, приняв наказ, зложений з 15 тижнів, між іншими: 1) не виконувати самоуправних захватів землі, чекаючи порішення аграрного питання українським Сеймом. 2) Право приватної власності на землю на Україні зносить ся. Земля без викупу переходить в український земельний фонд, яким має засідувати Сейм. Із цього фонду земля дається всім тим, що о-

— Не личить мені, грішній жінці, йти в процесію; Йди серце, а я — сама собі, сидочком...

Підійшовши до ганку, поід став, півчаша вмовка, і «ватові кількасот» чоловік стих, не мов під чим загадом. Була обідня пора, високо серед безхмарного неба стояло липнєве сонце, але з віходу, з ставу, подихав вітрець, охолджуючи зірлі чуби й обличі дубівничан. В браму тихо вкотив ся фастове башпішнійського отця Гріца, і молодий Гайкевич. Тольє, укінчений семінарист, скочив з підніжжя, далі не дізжаючи до ганку, а за ним і отець Гріць з Графірою Павлівною. Коли вони, ледве протискаючись крізь натовп, наблизилися до ганку, седедущий зять, отець Володимир, гучно на ціле подвіре проголосив епіграф до своеї віншувальної промови:

— Се аз і деті, яже дал мі състь Бог!

Де далі текла промова, як тут і там за бліскоті жіночі сльози, почучи ся здушені зіхання, симптоматичні пошморгування носами мушчин, тихі відкашлювання.. Ale коли промовівсь ніби запнув ся, голос Іого затримав, і шілм дощем сліз зросла ся Іого сина борода, — натовп західив ся, і біжні братики, перевільши свої сівчики в ліві руки, правими маншетами шорстких свит її себі потягнули ся до очей та довгого, звислого вуса.

Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ. 12)

ПІД КРИЛАМИ ЦЕРКОВІ.

Святителю Христові, отче Павле, моли Бога о нас! — кожен по своему, не відмінно до священства...

Святителю Христові, отче Павле, моли Бога о нас! — тихо — звучною луною віхнови дала Олегова півчва.

— Слава Отчу і Сими і Святому Духу! — забирало як найвисше, різним міноморем, священство...

— І нині і присю і во віков, амінь, — художко відповідав Олег, і дідунь в бабинюю творили глобокий поклон перед образом св. Павла єпископа і ісповідника.

— Господи Сусе Христе Й Пречиста Діва Паріс! — уміяли ся дубинівчани.

В кінці молебня Автанаас протиснув ся до титара Сергія Й пошепки склали Йому щось на вухо. Вміст старий титар покинув воскову крамницю й шарнув ся по церкви:

— Процесію, забирає процесію! А ви, панове, брачтво, свічки.

— А ну, зутич, серденята, а му скорійше Та ставайте від дзвінниці задовж по вулиці. Ліхтарі.. Куме Сидоре, кажіть забирати ліхтарі. Геть, де що є по церкві!

Незабаром довжезна процесія хресті, хоругви, братчів в високими сівчиками, підлітків з ліхтарями та дітей-школярів, з повними кошиками польових квітів, — розтягла ся від цитаделі трохи не до самого дзвінницового бра-

ми. На вулиці, стовповім шляху, загальмував ся рух подорожників. Якийсь пан, чвіркою цугом, мінав процесію боком, трохи не ровом, та злегка піднявши зеленого, з павним пером капелюха, дивував ся, «чо та єст?». Напроти Його бардичівська балагула, позна купців: один кінь злякав ся, другий зворовив ся, а бичевий, все охочий був трохи постоїть, не вважаючи ані трохи іх незважайні окільні обставини, спокійно скubав бурям при рові. Ні труп, ні ну!

— А ну, но там, жилде! Рушай! — розгніявся пан і врешті не витримав таки:

— А що то в вас иильки, люди?

Зокинули зміркували, як біто Його найлипше панові відказати, Автанаас вдарив у всі давони:

— Баси! в ночі, в ночі, в ночі, в ночі, баси! в ночі, в ночі, в ночі, в ночі, баси! В ночі...

І силкуючись перемогти шум дзвонів, дід Павло сконкнув:

— В нас очічі любіді!

Тимчасом з цвинтарної брами, в супроводі священства Й півчої, стежкою в никадінних дітьми квітів, вийшов дідунь, скромний, похилий, звантежений і заразом зворушенний, зі спущеними долі очима.

— Правило вери Й образкро-то-сті!.. — пояснив панові Олег — і уроочистий похід по вільною ходою рушив до плебанії.

Тут, перед ганком, вже стояли зяті, що поспішили сюди з церкви на вінчання, через садок, з образами в руках. Її готовими, завчасу обдуманими промовами. Бабуя також була вже тут:

Перший великий український фестиваль

броблють її власними руками. 3) Домагати ся від правління закону про заборону прода-
жі, заставу і довготермінової аренді земель. 4) Тимчасового установити справедливі ціни на о-
піл, випас і за працю.

Зізд домагається від правительства при-
значення автономії України і сформовання україн-
ських військових частин, які мають стояти на
Україні.

Про інші ухвали зізд доносить „Русськ.
Слово“ з 13. н. ст. мая:

Що до форми правління в Росії візід при-
значав найліпшою формуєю правління демокра-
тично федераційну республіку з автономією на-
родів.

Що до війни, селяни Україні висловили
себе, що треба конче негайно заключити мир, ко-
ли стане ясно, що вороги згодяться відмовити
себе від анексії і контрибуції.

Далі селяни Україні ухвалили, що пред-
ставники українського народу повинні взяти у-
часть в міжнародному конгресі.

Український селянський зізд в Одесі.

(Ф. К.) „К. Мисль“ з 24. н. ст. цвітня до-
носить з Одеси, що селянський зізд в Одесі
край загальної і аграрної резолюції ухвалив та-
ку резолюцію в українській справі: „Ми дома-
гаємося, щоби Установчі Збори потвердили
тільки автономію і територію України, а землю
ми самі розділімо на українськім Соймі, бо
красше від інших знаємо наші потреби. Пра-
вильне порішене земельної справи на Україні
можливе тільки при повній автономії і забез-
печеню прав інших національностей.“

Українська радикально-демократична партія і земельна справа на Україні.

(Ф. К.) Українська радикально-демократич-
на партія, як доносить „Русськое Слово“ з 30.
н. ст. цвітня з Києва, обговорюючи земельне пі-
тання, визнала, що землі приватних власників
повинні перейти в національний земельний фонд
за платню, по примусовому вивласненню земель від
власників без платні передовісів загрожує країні
великими компенсаціями та економічним і
фінансовим огнем. Крім того воно може ви-
кликати великі непорядки, які без сумніву по-
стараються використати на свою користь вороги
української артоності і федераційного ла-
ду в Росії. До відомості партії дійшло, що де-
які селяни висловлюють ся за таким порядком
викупу землі: в кого більше землі, для того
менша викупна плата, — в кого менше землі,
для того більша плата. Партія признала таку
ідею правильною і принципіально одобрила
такий порядок переходу землі до працюючого
народу.

Український селянський зізд в Василькові.

(Ф. К.) „Київська Мисль“ з дня 8. н. ст.
має доносить в Василькова:

Вчора у Василькові відбувся зізд селян
васильківського повіту. Прибуло коло 500 де-
легатів. Председатем зізу вибрано члена II
державної Думи Г. Зубченка. На зізді говори-
ли головно про земельну справу. По земельно-
му питанню зізд приняв отсі революції: 1) Всі
уділні, державні, монастирські, церковні і при-
ватні землі переходить до народу без викупу,
2) Земля і ліси, вигони, озера і води уважують-
ся власністю цілого народу. Купно, продажа і
застав мають бути заборонені законом. 3) Ко-
ристати землі може той, хто оброблює її сам
без насильної праці на основі трудової норми.
Користування землею безплатне. Інваліди і їх
родини також дістають землю, а надто інвалі-
ди дістають підмогу від держави. Окончно рі-
шене земельної справи належить до Установчих
Зборів. Урегульовані земельні відносини під
теперішню хвиллю і підготовлені земельної ре-
форми повинні занестися Раді селянських де-
путатів. Умови на землю після 1. марта призыва-
ють ся неважкими.

Що до форми правління, зізд постановив
домагати ся для Росії федераційно-демократич-
ної республіки і територіально національної ав-
тономії України.

В справі школи признано, що кожда на-
ція має право на свою національну автономію
школу. Наука для всіх обов'язкова і безплатна.
Поробити заходи в цілі заведені від осени
1917 р. у всіх школах України викладати української мови, а в школах удержуваних засобами
Україні, викладати мають бути тільки в українській мові. Церковно приходські школи
переходят під зарад міністерства народної просвіти. Висловлено бажання, щоби богослу-
женні і проповіді на Україні відбувалися в
українській мові.

Постановлено зорганізувати Раду селян-
ських депутатів і прилучити її до загально-
російського Селянського Союзу.

Українські селяни і земля.

(Ф. К.) „Русское Слово“ з 28. н. ст. цвітня
доносить з Києва: До Ради робітничих депута-
тів вплінув ряд скрг місцевих поміщиків на
самоуправну акцію селян. Поміщики скржуть-
ся, що селяни самовільно рубають поміщицькі
ліси, забирають землі і т. д. З приводу тих
скрг Рада прийняла таку принципіальну ухвалу:
„Київська Рада робітничих депутатів заявляє,
що земельну справу порішати Установчі Збори.
До часу скликання Установчих Зборів право
власності нечарувані. Рубані чужі ліси, нищін-
ці або забирася інвентаря і оране землі і т. ін. Рада робітничих депутатів осуджує.

Заборона спекуляції землею.

Майже всі українські зізи, які відбули-
ся у Києві, прийняли ухвали про заборону спеку-
ляції землею і іншими добрами на Україні.
Се домагане, подиковане інтересами україн-
ського народу й краю, викликає недоволене
напевно у Полтаві і Жидів, бо ім подекуди
невільно було скуповувати земель. Дивно тиль-
ки, що се недоволене дістало ся на сторінки
„Ківської Мисли“, яка містить таку замітку з
своєго приводу: „Український національний зізд з 8. цвітня прийняв між іншим таку резолюцію:
„Український національний зізд постаю-
вляє жадати від тимчасового правительства:
а) видати заборону продавати та застягати
грунти й ліси, а також заборону довготерміно-
вої аренді грунту і заборони нищінці лісів;
б) заборону продажі, заставу та довготерміно-
вої аренді природних богатств у надрах землі
(вугілля, руди і т. ін.); в) продажі й заставу та
довготермінової аренді фабрик. Жадати, щоб
сі заборони уважали ся дійсними на цілій тер-
торії України від 1. марта 1917 р. до того часу, коли кожде з них питань розважутя У-
становчі Збори“. Редакція дістала листи авторів,
які відмовляють ся вірити тому, щоб револю-
цію такого роду міг прийняти серйозний зізд“.
Деякі навіть висловлюють переконання, що ся
резолюція апокрифічна та склаєна кимсь, щоб
„скомпромітувати“ українську справу.“

Сенсації про мир.

Ініціатива армії європейських держав

Львів, 12. червня 1917.

В неділю подали ми донесені лондон-
ського дневника „Times“ про депутатію австро-
угорської армії, яка вибрала ся до Петро-
граду переговорювати в справі мира. Се донесе-
ні ц. к. Кореспонденційне Бюро урядово за-
перечило.

Другу таку сенсаційну відомість приносить
лондонський „Daily Express“ про німецьку ар-
мію. А саме Гіденбург має радіотелеграмою
повідомити робітницько жовнірську Раду в Пе-
тропраді, що годить ся на її формулу мира без
анексії і відшкодовань та що Німеччина є го-
това заключити такий мир.

Очевидно, такі вістки треба трактувати
тільки як сенсаційні одноднівки. Та свідчать вони про одно: про що-раз сильніше загальне
бажання мира.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ
Складки на монумент-портрет приймає Краєвий
Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки
щадичної 4.000.

НОВИНКИ.

Львів, 12 червня 1917.

— Митрополит Шептицький буде українську
державу. Польська преса в дописах з Варшави
доносить про відчуття, який має про російські
відносини п. Куновський, що як делегат пар-
тиї відповідної Ради вернувся з Стокгольму.
Характеризуючи змагання народів російської
держави до незалежності, п. Куновський має
скажути: „Та передовсім гронт Україна, якої
незалежність їдуть просто в великороджені
становища Росії. І тому Роея, яка годить ся
на неїважну Фінляндію. Естонію і т. д. до
України говорить: „Підемо на вас з вилами!“

Виділови української Захоронки удається відкрити
у і. к. відомій дзвіні на уладжні «Фестуні»
на повітівській площі. Точна програма, в якій
будуть різні сподіванки при звуках музики УСС.
Буде оголошена пізніше. Виділ докладає всіх
старані, щоби фестин гравяк як найгарніші

Тинчаком митрополит Шептицький, який має уже
вертати до Галичини, остався в Києві і розпочав
на величезну скляну унітську пропаганду, яка має
місіонерські уміння. Митрополит не хоче
відійти в Росії, тільки носить ся з каміном за-
ложити велику 40 мільйонну державу, яка має
стати сильніша ніж від корінної Росії.
— Стільки варшавська відомість польських га-
зет. Від себе додамо, що є се тактика поль-
ської преси приписувати весь український рух
якісь один особі, щоб Іого дискредитувати
як рух, за яким стоять не весь народ, тільки о-
диниці.

— З діяції ц. к. української гімназії в Пере-
миши. 1) Вступний іспит до I. приготовної клас-
си відбудеться 21. червня. 2) Приватні іспити
будуть відбудуватися в дні 19, 22 і 23 червня.
В часі літніх ферій буде відбудуватися другий
підготовчий курс до I. приготовної класи. Замісцеві найдуть уміщене в бурсі Деше-
вої Кухні (за 45 К. місячно). 4) На памятник
проф. Приселського зібрали Учителський
Збр, молодіж і бувши учні Покійного, вік-
ци Родини квоту 1126 К. 60 сот., яка вистане
на сю шль, випаде хиба ще дещо мати на кон-
сервацію могили. Посячене памятника відбу-
деться 19. червня о год. 10.

— Візит і вступний іспит на перший рік держ-
авниці учительської жіночої семінарії у Львові
відбудеться 26, 27, і 28. червня с. р. Безумов-
но треба зголоситися до вису 26. червня (ето-
рок) о год. 8. рано і принести метрику хрещеня,
посліднє свідоцтво шкільне і свідоцтво здоров-
я від лікаря заведеня. Приватистки, та учени-
ці, що не ходили до школи послідного піврока,
можуть принести ще й свідоцтво моральності.
Завалетіль треба приготувати і принести зі собою до школи: кілька рисунків, ручні роботи
і кілька взірців письма кандидатки. Нисемін
іспит буде 26. червня поподудні.

— Усунене харківського архієпископа Антонія.
„Речь“ з 15 і ст. мая доносить: Синод вислу-
хав просьби архієп. Антонія і ухвалив згодити
ся на те, щоби він переніс ся жити до Вала-
амського монастиря на Ладожським озером,
яким входить в склад Фінляндської єпархії.
Харківські спарти дано право самі вибрати
наслідника архієпископа Антонія. — Ф. К.

— Побіда Українця на південних земських збо-
рах у Проскуріві. „Кескан Мисль“ з 10. н. ст.
мая повідомляє в Проскуріві: Відкрили ся пер-
ші південні земські збори, дополнені численними
демократичними елементами. Переважають селяни. На виборах управи пройшов відповід-
уєднаний список. Председателем выбрано д-ра Стаковського, членами двох інтелігентів, п'ятьма
селані і одного робітника. — Ф. К.

— Товариство „Жіноча Громада“ в Дрогобичі
зложило 100 К на портрет Івана Франка з від-
чуття, який має в день роковин Іого смерті п. Калинович.

— Польська армія по стороні антиут. Агенція
Аваса доносить, що декрет президента Французької
республіки зарядив утворення польської ар-
мії під начальством Французькою командою. У
звіті, долученому до декрету сказано між іншим:
„Правителів коаліційних держав не можуть
красше обявити своїх волі відновити Польщу,
як даючи нагоду Полякам бороти ся під влас-
німи пропорами“. Одночасно з Америки при-
ходять вісти, що там творяться дії польської
армії. Одна має бути утворена в ініціативі Пад-
деревського, на основі рішення відповідної
Соколів в Піттсбургу, в силі 100.000 людей,
має називатися армією Костюшка і бити
ся на французькому фронті. Крім того управа
військ польських виступила з відзовою, жертвуючи
Америці 100.000 жовнірів.

— Поміжка в Берліні. Трамвайний дворець
(Lehrerbahnhof) в Берліні разом зі складами і 9
вагонами, повними поживи, згорів тими дніми
до останка.

— В спріві відому з літа. Управа міста
Львова оголосує: В цілі улекшені публікі
відому до кімнатичних місцевостей дозволено
особам, відвідаючим на літній побут до ліч-
ничих місцевостей, щоби не висаджували
своїх карт для контролю сложити, тільки на-
купували в місці свого постійного побуту
предмети поживи і висилали їх періодично до
місця свого літнього побуту. Для таких посил-
ок заведено окремі збрінні сертифікати тран-
спортів синої краси, які іменем львівського
магістрату буде видавати Центральне бюро
карт споживчих при вул. Карла Людвіка ч. 3
п. п. починаючи від 11. червня 1917 р. в ра-
нішніх уроців годинах. Крім того вільно буде
відвідувати зім'єю забирати в собі
евентуально заощаджені припаси.

ЛІГЛІ ГОЛОВАМИ

Хоружий У. С. В. Володимир Загульський згнів на полі слави дnia 8. червня 1917 р. в. И. П.!

З ВІЙСКОВОЇ ЛІЧНИЦІ.

З темного, понурого коридора касарниной каменії при вул. Замарстинівській входите до сенішних, просторих комнат. Комнати заставлени під деревлянами і зелінними приладами, коли яких жваво заходить ся жовніри. У кожного інша робота, якої змислу на перший погляд не розумієш. Скрізь по салях метушня і пильна праця. Серед жовнірів замітна статі лікарі, що ходить від одного до другого, розлиту, сам на приладах щось демонструє, немов наувач.

Він у війковім ортопедичному зведеню відділу реконвалесцентів ч. 41, яким управляє Українець лікар др Кость Танячкевич. Воно построєне в цвіті минулого року і від того часу пройшло через заведене до 1000 хорих жовнірів. З того 42% стало зовсім дужими, а здібними до своєї праці взагалі стало 98% ранених. Лічене основується на системі Цандера. На основі воєнних дослідів систему тут уліпшено. Всі деревляні прилади, з яких деякі вражают своєю гарною формою, вироблені в самім заведенню жовнірами по вказівкам управлюючого лікаря.

Лічене починається з купелями в горячому воздуху і у світлі, щоби близни після ран пом'якли і могло почати ся ортопедичне лічене, яке поділене на два ступні: активних і пасивних заходів. В салі для активних заходів хорій немов сам собі лікар. Тут він по своїй волі лічить сам себе, а до того має для своєї розпорядиності безліч і найріжнородніших приладів. Отже бачите, як один хорій вкладає пальці у велику шкіряну рукавицю і стягає її так, щоби долоня замикала ся і пальці ставали гнуучими; інший бльском підносить зворотно рукою погору зоре рамя, вложене у велізний перстень. Да лі стоять стіл з тагарками, які висять на нитках, що пересилені крізь отвори в столі. Тут починається хорій від найменшої ваги, яку хорою рукою за нитку підносить в груз; спершу важко, потім приходить ся піднести тягар, який не був би за важкий для найменшої дитини, опісля він береться за важіші, аж здоровим раменем стаке підносити великої зелінної форми. Побіч цього столя другий в тонкими пізликами тесаними, немов заострені стіжки. Найтонша з них має 2 сантиметри проміру, найгрубша 10 сантиметрів! І є обніти долонею, починаючи із заостреного кінця старється ся хорій в раненою долонею. Здається ся легке завдане, та кожному з хоріїв приходить ся спершу з трудом взяти в руку і найменшу пальчику. На маленьких драбинках, приміщених на сусіднім столі пробують міші піщані стулти пальцями із стуління на ступні.

В сумежній салі приміність ся методу пасивних заходів. Тут приміщені апарати, в яких примусово вкладається хору руку чи ногу; прилад пускається в рух і разом з ним виконує відповідні рухи вложена рука чи нога. Спершу руки приладу короткі, опісля в міру поступу в ліченю що раз більші.

Третя сала призначена для гімнастики в головному вилічені вже жовнірів. Тут виконують вони вільні вправи, вчаться нормального ходу на приладах з перешкодами, випружують руки.

Лічене трирас пересічно три місяці, а двічі так довго, коли у корого спарапіжовані нерви, які треба лічити електричною струрою. Після відліченої оглядає кожного що раз лікар-спеціаліст. Майже кожному вертається ся сила для щоденної праці. — М. М.

ОПОВІСТКИ.

Середа, 13. червня 1917.
Надзв.: греко-кат.: Єрмія ан. Бр. ж. — римо-кат.: Антоній в. П.
Барака: греко-кат.: Юстиніа — римо-кат.: Василь.

Перший великий український фестиваль. Видав української Закоронки у цій виставі дозвіл на уладжені фестивалі на повісткові площа в неділю дnia 24. червня с. р. Точна програма, в яку увійдуть різні несподіванки при звуках музики У. С. С., буде оголошена пізніше. Видав докладає всіх старань, щоби фестиваль випав як найгарніший. — В середу, дnia 13. с. р. о 5/8 годині поподіння відбудеться в тій цілі в салі тов. «Бесіда» при вул. Костюшка нарада ширшого за-

басового комітету. Просить ся, щоби всі запрошенні пані і панове були ласкаві тоді як найчи-слениніше явити ся. — Видав української Закоронки.

1 Товариство взаємного кредиту з обмеженію порукою «Лемківський Союз» в Новій Санчи діє з 1 липня 1917, почавши на основі ухвали Ради Надзвіраючої з дnia 22 мая 1917. стопу процентові від всіх вкладок щадничих з 5½%, згідно з 5%, на 4%. — Дирекція.

ВОЕННІ КОМУНІКАТИ.

Австро-Угорського Генерального Штабу

в дні 12. червня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В Східній Галичині зросла діяльність неприятельської артилерії й летунів.

ВІЙНА З ІТАЛІЕЮ.

Бої на височині Семи Громад ведуться ся далі. Наступні Італійці були звернені головною проти Монте Формо, Монте Кіззі і проти гірничих гір на північ від них. В південній частині області ті наступили відомо вже в перед полуднівих годинах гарматними огнем.

На надграничнім гірськім хребті наші війска відпірли сильні наступи неприятеля боєм на багнети й ручні гранати. Коло півночі неприятель між Монте Формо і граничною полосою знову значими силами рушив до наступу, ізого зусилля знову остали без успіху.

Зрештою на Італійському фронті нічого нічого.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Італійська летинча ескадра обкінула бомбами Дураццо. Вбіло кількох Албанців.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Геффр.

Німецького Генерального Штабу

в дні 12 червня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війск баварського наступника престола кн. Рупрехта: На філії Йськіх побережжя було вечером збільшена діяльність артилерії коло Іперні і на південні від Bouves. Вечером наступила англійська кавалерія на наші лінії на схід від Messnes. Повернули з неї тільки розбитки.

На південні відтак коло посlosti Krusів відпірто противнаступом атаки піхоти. В Артоа передовісім в луку Lens і на південні від долини Скарпії була оживлена огнева діяльність. Коло Fromelbes і Newo Capelle та коло Arleux відпірто поступаючи наперед англійські військові відділи.

Група війск німецького наступника престола: Французи виконали п'ять процинаптів на рові, які ми здобули дnia 10. червня на захід від Сен-Су. Всі ті наступили Французи серед великих втрат не повели ся завдяки нашому огневі і по боротьбі в близькі Бортьба артилерії дійшла до великої напруженості тільки хвилезо на північ від Vailly i на Зимовій горі. У східній Шампані не повели ся французькі військові коло Tache i Vauquois.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Альбрехта: Не було важливих подій.

Над Дніпрою, коло Сморгоня, Барановичів, а передовісім коло Бережан і над Нараївкою боєва діяльність стала знову оживлена.

Македонський фронт: Між озером Пресеба і східною Черною, як також від правого берега Вардару аж до взера Дойран була боєва діяльність живітів, ниж в попередніх дніх.

В місяці маю богатім у збільшенні боеву діяльність також воздушні сили осiąгнули більш успіхи при сповінюванні своїх всесторонніх задач.

Побіг боєвих летунів і летунів піхоти особливо гарно синяли ся гакож летуні артилерії конечні при кермованою огнем і обсервації, яких діяльність доповнювалася успіхом обсервації при помочі бальотів на припоні. Ми втратили на заході, на сході і на Балканах 70 літаків і 9 бальотів на припоні. З поміж синяних неприятельських самолітів впали 4 за нашими лініями, а 149 за становищами неприятеля, що відразу зазажено. Крім цього втратили неприятелі 26 бальотів на припоні і 23 літаків, які в боротьбі приневолено спустити ся.

Перший кварталмайстер ген. Людвінсько.

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Катарина Бебецина, Петя п. Щирець, шукає свого сина Семена, котрий має перебувати в шпиталі в Маріуполі.

394 1-3

Марія Бат в Неглавицях (Niegłowice) почта Ясло дівід гільдії Клеменса Бата, скануваної в Галичині.

389 1-2

Василь Ганущан в Корлича — тепер при Div. Fr. Kdo — пошукує о. Константина Ганущана.

390 1-2

Оголошення.

- ПОЧЕНЕ НІГ -

усуває цільно спеціальні пудри «Санті», пакет за 1-20 к. На пропозицію вислають тільки за посередником наявності 1-40 с. на порт. — Однакоже заступець S. FEDER, — Львів, Синотуська ч. 7.

279 35 60

Учителі на в довоєні практикою пошукає даців на час налашті, найрадше в місцевості Кліматичні. Відомі візити Пістронська Пістронська, Львів, Гефізія 14.

433 2-3

Перше львівське заведене избавляє сироток від обува. Львів, Ягайлівська 16.

401 2-3

Шукаю слуїби в українській родині. О. К. Львів Куркова б. 1. позер.

402

Унітати, літ 23, пристійні, інтер'єрні першій перевірдній країні Італійські — хотів бе зтворити більші відростат. З браку однієї готівки бажав би очиститися в панію Українську інтер'єрнію, я посаг м. Показана фотографія — на бажання може прислати свою. Листи слати на адресу Poste restante B. I. Dolina. — Альбін до коша.

391 1-2

Загальні Збори

Торгової Спілки у Винниках, створиши за реєстров, з обмеженою порукою, відбудуться дnia 24. червня 1917 о год. 4. по полудни, в льокальні читальні «Просвіти» з отсім порядком дневним:

1. Відчитання протоколу з попер. Зборів.
2. Справовдання з діяльності створиши.
3. Предложене білян у за р. 1916. до приняття.
4. Справовдання Комісії Контрольної і уділене абсолюторії.
5. Доповідаючий вибір 2-х членів Ради Надзвірної.
6. Предложене Управи до затвердження.
7. Внесення інтерпеляції.

Замкнення рахунків і білян виложені в створиши до перегляду членів. В разі коли би о год. 4. не зібраво ся достаточне число членів, ті самі збори з тим самим порядком дневним відбудуться о 5. год. в тім самім льокалі.

395 1 РАДА НАДЗІРНА.

«Союз Українок» подає до відома інтересованим, що отириє Бюро посередництва праці для українських жінок і дівчат, які шукають за заняттям в бурах, склітах, магазинах і т. п. і просить звертати ся з поданням кваліфікації і вимог письменно на адресу Вл. П. Марії Федакової Львів, Синотуська ч. 48 або особисто в перші 4 дні кожного тижня в льокальні Товариства при вул. Косцюшка ч. 1а від год. 6-7 пополудні. Рівночасно звертається ся з прошенем до всіх наших приватних фінансових інституцій, товариств, кас, спілок, канцелярій, склітів і т. д. в Львові і на провінції, подавати запотребовані сил до праці.

397 2-3 За Виділ:

Евгенія Макарукова, Марія Саламанчукіна

На літо

глядають умішевая З особи в пізгірській околиці, найрадше межі Хировом і Синотком, у священника або на лісничівці. Услівя листовно. О. Кульчицька, Перемишль, Ринок 28.

393 2-3

ЗОВСІМ ДАРОМ!

Інформація Інформаційні (закл. Права родин покликаних до війська і міл.) і жовнірські Календарі. Для вишивок коштують вони по 30-120 кр. Поручаю також 1-шу книжку видавництва «Нова Культура». Оськраза Ульяна «Софікс без табін», кілька оповідань з англійської мови. Ціна К 1-6, а поруч пересилкою К 2 — Чудовий світ. Великий папір.

А. Березовський

373 6-10 Львів, вул. Карлінського ч. 19

В друкарні «Діло» Львів, Рівнік ч. 16